

Arkiv: FE-145
Journalpostnr.: 24/14055-1
Saksbehandler: Roger Mathiesen
Dato: 16.10.2024

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
94/24	Formannskapet	22.10.2024

Budsjett 2025 og Handlingsplan 2025-2028 til offentlig høring

Kommunedirektørens innstilling:

Formannskapet sender forslag til årsbudsjett 2025 inkludert prisliste for kommunale tjenester og Handlingsplan (HP) 2025-2028 på høring. Høringsfristen settes til 7.november 2024

kl 15:00. Forslag til vedtakspunkter i rådmannens forslag legges til grunn:

Sammendrag:

Kommunedirektørens fullstendige forslag til budsjett 2025 og HP 2025-2028 finnes på kommunens hjemmesider (<https://www.ringerike.kommune.no/>) eller gå direkte til dokumentet på denne linken:

https://pub.framsikt.net/2025/ringerike/bm-2025-kommunedirekt%C3%B8rens_forslag_budsjett_2025#/

Formannskapet 22.10.2024:

Behandling:

Forslag som kan følge saken ut på:, foreslått av Håkon Kvissel Ohren, Arbeiderpartiet
Arbeiderpartiet vil prioritere i budsjettet i retning av:

- Følge opp en god drift i sektorene.
- Kommunen må bruke ansettelser, lærlingplasser over 5 år og arbeidspraksis som arbeidsinkludering for å ta tak i folk som står i fare for å havne utenfor.
- Fortsette arbeidet med heltidskultur
- Tettere samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene (tre-part-samarbeid) om arbeid med tillitsreform og redusering av sykefravær.
- Få på plass pilotprosjekter med økt grunnbemanning i et ledd av å redusere sykefravær.

Ordfører foreslo vorderingsrekkefølge som ble enstemmig vedtatt.

Avstemming:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.
Ohrens (Ap) forslag bleenstemmig vedtatt følger saken.

FS- 94/24 Vedtak:

Kommunedirektørens innstilling:

Formannskapet sender forslag til årsbudsjett 2025 inkludert prisliste for kommunale tjenester og Handlingsplan (HP) 2025-2028 på høring. Høringsfristen settes til 7.november 2024

kl 15:00. Forslag til vedtakspunkter i rådmannens forslag legges til grunn.

Arbeiderpartiets forslag følger saken:

Arbeiderpartiet vil prioritere i budsjettet i retning av:

- Følge opp en god drift i sektorene.
- Kommunen må bruke ansettelse, lærlingplasser over 5 år og arbeidspraksis som arbeidsinkludering for å ta tak i folk som står i fare for å havne utenfor.
- Fortsette arbeidet med heltidskultur
- Tettere samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene (tre-part-samarbeid) om arbeid med tillitsreform og reduisering av sykefravær.
- Få på plass pilotprosjekter med økt grunnbemanning i et ledd av å redusere sykefravær.

Innledning/Bakgrunn:

Kommunestyret skal en gang i året vedta budsjett for kommende driftsår. Budsjettet er bindende for organisasjonens arbeid i budsjettåret. Det skal også vedtas en handlingsplan som skal omfatte neste fireårsperiode. Handlingsplanen skal synliggjøre økonomiske konsekvenser de etterfølgende år av tiltak i årsbudsjettet og gi uttrykk for kommunens mål og strategier basert på kommuneplanens langsiktige deler.

Kommunedirektøren har ansvar for å fremme forslag til årsbudsjett og handlingsplan.

Formannskapet har ansvar for å innstille til kommunestyret. Innstillingen skal legges ut til alminnelig ettersyn tidnok til at allmennheten får anledning til reelt å vurdere de fremsatte forslag og senest 14 dager før innstillingen behandles av kommunestyret. Kravet om alminnelig ettersyn gjelder likevel ikke ved innstilling som gjelder endringer i årsbudsjettet eller økonomiplanen. Det er kommunestyret selv som vedtar årsbudsjett og handlingsplan, og vedtaket skal fattes innen utgangen av året før det aktuelle budsjettåret.

AMU (arbeidsmiljøutvalget) hadde budsjett på sin sakliste i juni 2024, og deres forslag om satsingsområder vedlegges saken.

Beskrivelse av saken:

Grunnlaget for kommunedirektørens arbeid med budsjett og handlingsplan er gjeldende kommuneplan, sist vedtatte handlingsplan 2024-2027, kommunestyrets ulike vedtak, informasjon fra formannskapets strategikonferanse, tertialrapporter gjennom året og sentrale føringer fra statsbudsjettet. Kommunedirektøren presenterte sitt forslag for formannskapet i møte 16.10.2024. Det foreslås endringer i kommunens prisliste for kommunale tjenester. Prislisten er integrert i handlingsplandokumentet og vedtas som en del av budsjett 2025. Formannskapet legger budsjettsaken ut til høring med eventuelle kommentarer og endringsforslag i sitt møte 22. oktober. Endelig behandling i formannskapet blir 20. november med innstilling til kommunestyret. Kommunestyret behandler sak om budsjett 2025 og Handlingsplan 2025-2028 i sitt møte 12. desember.

Juridiske forhold:

Spesielt kommunelovens §§ 14-1 og 14-2 som beskriver kommunestyrets plikter i forbindelse med økonomiplaner og økonomisk risikostyring.

Økonomiske forhold:

Balanse i økonomien er en viktig forutsetning for et godt tjenestetilbud over tid. Det bør også være en målsetting om å bygge opp fondsreserver for å møte fremtidige behov og variasjoner i driften, samt bygge opp egenkapital til investeringer. Årsbudsjettet er en bindende økonomisk plan for hele kommunens tjenesteleveranse. Skjer det endringer i løpet av budsjettåret som får betydning for årets inntekter eller utgifter skal det foretas nødvendige endringer i budsjettet. Endringer som påvirker de økonomiske rammene i sektorene eller de sentrale budsjettpostene skal vedtas av kommunestyret.

Kommunedirektøren har i år lagt inn forslag til endringer i eiendomsskatten. Ringerike

kommune innførte fra 2023 en lokal reduksjonssats på 30 prosent av takstgrunnlaget spesielt for "næringseiendom". Budsjettgrunnlaget for handlingsplanperioden 2025-2028 legger til grunn at satsen for eiendomsskatt for bolig- og fritidseiendom økes fra 1,5 promille til 2,5 promille og beholder bunnfradraget. I tillegg vil reduksjonsfaktoren på 30 prosent også gjelde for bolig- og fritidseiendommer slik at beregningsgrunnlaget for bolig- og fritidseiendommer dermed blir lavere enn i 2024. Dersom promillen på bolig- og fritidseiendommer ikke justeres opp med 1 promille, slik kommunedirektøren foreslår i sitt vedtak, og takstgrunnlaget justeres ned med 30 prosent vil inntekten til kommunen synke fra rundt 69 millioner kroner til rundt 53 millioner kroner i 2025.

Forholdet til kommuneplanens samfunnsdel:

Kommuneplanens samfunnsdel er med i grunnlaget for utarbeidelse av budsjett og handlingsplan. Budsjett og handlingsplan skal fordele ressurser og definere tiltak og strategier slik at hovedmålene i samfunnsdelen oppnås på sikt.

Kommunedirektørens vurdering:

Forslaget til budsjett 2025 og handlingsplanen for perioden 2025 til 2028 representerer et tydelig veiskille for Ringerike kommune. Det vi nå står overfor er en situasjon hvor flere forhold samtidig legger begrensninger på handlingsrommet til kommunen.

Siden 2022 har økte energikostnader, høyere renter og et generelt økt kostnadsnivå preget hele den norske økonomien. Effekten er stor for husholdningene, bedriftene og kommunene.

Utgiftene til økonomisk sosialhjelp er den utgiftsposten som stiger sterkest, samtidig som skatteinngangen svikter. Dette gir oss både økte utgifter og lavere inntekter. Vi må tilpasse oss en enda strammere økonomisk virkelighet, med behov for å redusere kostnadene og effektivisere driften ytterligere.

Dette vil medføre reduksjoner i tjenestene, både i form av tjenester på et lavere nivå og at enkelte tjenester legges ned. Utfordringen blir å tilpasse driften til de økonomiske realitetene, uten at dette går for mye på bekostning av velferden til innbyggerne.

Kommunen vil ikke kunne møte og dekke alle forventingene en stadig utvikling av velferdssamfunnet har ført til.

Vi må være til for dem som trenger oss aller mest. Denne gruppen må få dekket de grunnleggende behovene for å kunne ha et anstendig liv. Det bekymrer oss at denne gruppen er i vekst og blir stadig større. Det må derfor gjøres harde prioriteringer og omstillinger for å sikre at vi leverer gode tjenester til de som trenger oss mest, med de rammene vi har.

Det vi nå legger frem er et budsjett for omstilling til en drift med lavere ressursinnsats. En slik omstilling må ta noe tid, og må gjøres på en god måte.

Den viktigste oppgaven i dette budsjettet er derfor å rigge kommunen til å møte den økonomiske hverdagen vi er midt oppe i. Vi må stramme inn de økonomiske rammene og bruke energien på hva vi får ut av de store ressursene kommunen disponerer, og ikke bruke energien på de midlene vi ikke har. I handlingsplanperioden mangler vi om lag 5 prosent.

De lokalpolitiske prioriteringene vil dreie seg om å prioritere hvilke tjenester som skal skjermes mest mulig. Videre å ha fokus på nye måter å drive tjenestene på for å imøtekomme endrede behov hos innbyggerne i en tid med reduserte budsjetter.

Stortinget har vedtatt å endre inntektssystemet til kommunene i et forsøk på å jevne ut forskjeller. Ringerike kommune er en av kommunene som har fått et styrket økonomisk utgangspunkt inn i 2025 etter endringene. 2024 blir et økonomisk "uår" for Ringerike kommune med et kraftig negativt resultat som vil svekke kommunens disposisjonsfond vesentlig. Kommunens budsjett for 2025 og økonomiske plan for 2026-2028 legger til grunn en vekst i inntektene fra staten på 7,5 prosent i 2025. Som er betydelig høyere enn den kommunale deflatoren som er satt på 4,1 prosent. Kommunen får dermed en god realvekst i de frie inntektene som består av skatt og rammetilskudd. Økningen er imidlertid ikke tilstrekkelig til at kommunen kan opprettholde driftsnivået fra 2024.

For å øke opplevd kvalitet i tjenestene har vi i dag, og vil i fremtiden, nyte godt av

kommunens samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner. Disse bidrar som et godt supplement inn i tjenestene og løfter opplevelsen for innbyggere som mottar hjelp. Dette samarbeidet må videreutvikles med fokus på å gjøre hverdagen best mulig for innbyggerne i Ringerike.

Vi har gode tjenester, og vi har en godt fungerende organisasjon med over 2 000 ansatte med høy kompetanse og motivasjon. Kommunedirektøren er overbevist om at vi vil greie å omstille oss i takt med endringene i rammene slik at vi fortsatt skal levere gode nok tjenester til innbyggerne i Ringerike kommune.

Tore Isaksen
kommunedirektør

Vedlegg:

Budsjett 2025 og HP 2025-2028 på 1-2-3

AMUs innspill til Budsjett og handlingsplan 2025